

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL
SECȚIA A IV-A PENTRU LITIGII DE MUNCĂ ȘI ASIGURĂRI SOCIALE
Prezentul document este supus reglementărilor aflate sub incidența Regulamentului UE. 2016/679
Complet A1

Dosar nr.

ÎNCHEIERE

Sedința publică din data de 16 octombrie 2023

Instanța constituită din:

PREȘEDINTE:
JUDECĂTOR:
GREFIER:

La ordine fiind apelul declarat de reclamanții

împotriva sentinței civile nr. din pronunțată de Tribunalul Maramureș în dosar
nr. în contradictoriu cu intimații

, având ca

obiect calcul drepturi salariale.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

La apelul nominal făcut în ședință publică, la prima și a doua strigare a cauzei, se constată lipsa părților de la dezbateri.

S-a făcut referatul cauzei constatându-se că termenul de judecată a fost acordat pentru a se pune în discuția părților oportunitatea de a formula o cerere de pronunțare a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu privire la problematica ce face obiectul litigiului.

Se constată că la data de 29 septembrie 2023 apelanții au depus la dosar un punct de vedere raportat la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție propunând ei înșiși întrebări care să fie adresate Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Deliberând, urmează să dispună sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedura reglementată de art. 519 Cod proc.civ. pe marginea chestiunii de drept ce face obiectul prezentului dosar și va dispune suspendarea judecării până la soluționarea hotărârii prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

CURTEA

Prin încheierea dată în ședința publică de la data de 18 septembrie 2023, Curtea a pus în discuție oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la problematica ce face obiectul litigiului dedus judecării.

În acest sens, în temeiul art. 519 alin. 1 Cod procedură civilă, Curtea reține următoarele:

1. Constată admisibilitatea sesizării, în conformitate cu prevederile art. 519 Cod procedură civilă, motivat de faptul că:

- I. există prezenta cauză, în curs de judecată, în ultimă instanță, aflată în competența legală a unui complet de judecată al curții de apel investit să soluționeze cauza;

- II. de lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor legale ale art. 13 din Legea nr. 285/2010, art. 9 din O.U.G. nr. 80/2010, art. 2 din O.U.G. nr. 84/2012, art. 10 din O.U.G. nr.103/2013, art. 9 din O.U.G. nr. 83/2014, art. 11 din O.U.G. nr.57 /2015, art. 1 alin. 3 din O.U.G. nr. 9/2017, art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr.90/2017, art. 41 alin. 1 din O.U.G. nr.114/2018, art. VII din O.U.G. nr.130/2021, în sensul în care să se stabilească dacă aceste prevederi prin care s-a dispus, în mod succesiv, neacordarea indemnizației de pensionare prevăzută de art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, au fost de natură să afecteze însăși existența dreptului sau au avut doar un efect de suspendare ori de amânare a exercițiului acestui drept, întrucât ceea ce urmăresc apelanții în prezenta cauză este obligarea pârâților la plata contravalorii indemnizației egale cu 7 indemnizații de încadrare lunare brute, potrivit art. 81 alin. 1 din Legea 303/2004;
- III. problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre și nici nu s-a conturat o practică statornică și îndelungată asupra acestui tip de litigii pentru a se putea vorbi despre cristalizarea unei jurisprudențe constante în acest sens. De asemenea, problema de drept nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 19.12.2023;
- IV. problema de drept este una calificată, necesitând cu pregnanță o interpretare unitară asupra sa, în scopul asigurării egalității de tratament cetățenilor cărora li se aplică.

2. Expunerea succintă a procesului :

Prin acțiunea înregistrată pe rolul Tribunalului reclamantii solicită obligarea pârâților la plata contravalorii a 7 indemnizații de încadrare brute lunare în temeiul art. 81 alin. 1 din Legea 303/2004, învederând că au fost supuși unui tratament juridic discriminatoriu față de colegii pensionați anterior apariției actelor normative prin care a fost suspendată succesiv acordarea acestor drepturi.

Or, din perspectiva acestora, prin suspendările succesive, extinse pe parcursul a 12 ani, s-a tins practic la negarea, anihilarea dreptului legal recunoscut printr-o lege organică în favoarea reclamanților, respectiv în art. 81 alin. 1 și 2 din Legea 303/2004, drept recunoscut la pensionare ori retragere din activitate, deci în timpul vieții și în beneficiul lor, și nu pentru cauză de moarte și în beneficiul moștenitorilor, așa cum este stipulat în art. VII alin. 2 din O.U.G. nr. 130/2021.

Legiuitorul a stabilit însă o derogare pentru plata dreptului, stipulând în art. VII alin. 2 din O.U.G. nr. 130/2021 că nu se aplică măsura de neplată în situația încetării raporturilor de muncă sau de serviciu ca urmare a decesului angajatului, situație ce a dus la crearea unei discriminări, contravenind nu doar art. 16 din Constituție, ci și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Implicit, s-a adus atingere literei și spiritului art. 81 din Legea 303/2004, acest drept tinzând a fi transferat moștenitorilor, normând o ipoteză neavută în vedere de legea organică și în contra spiritului ei, ajungându-se astfel ca prin repetate ordonanțe de urgență să se legifereze în mod nepermis într-un domeniu rezervat legii organice.

Mai mult, chiar dacă legiuitorul abrogă prevederile art. 81 alin. 1 din Legea 303/2004, astfel că începând cu data de 16 decembrie 2022, momentul intrării în vigoare a Legii nr. 303/2022 privind Statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1102 din 16 noiembrie 2022, nu se mai prevede acordarea acestui drept judecătorilor și procurorilor ce se vor pensiona în temeiul noilor dispoziții legale, totuși abrogarea nu produce efecte retroactive prin raportare la art. 6 alin. 1 din Legea nr. 53/2003 privind aplicarea legii civile în timp.

Totodată, a interpreta dispozițiile legale enunțate contrar dreptului dedus judecății ar presupune că prin ordonanțe de urgență emise succesiv, pe o perioadă totală de 12 ani începând cu anul 2010, dreptul la indemnizația de pensionare statuată prin dispozițiile art. 81 din Legea nr. 303/2004 a fost practic desființat prin act de o forță normativă inferioară, anulându-se deci pe calea unor acte normative inferioare un drept obținut în temeiul legii organice, în vigoare la momentul formulării acțiunii, neabrogat și nemodificat.

Prin *sentința civilă nr. din data de* a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea introductivă de instanță.

Pentru a dispune astfel, tribunalul a avut în vedere prevederile art. 81 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, norma în cauză fiind suspendată succesiv, până în prezent, începând cu anul 2010, inițial prin art. 9 din Legea nr. 118/2010.

Pentru anul 2022, suspendarea a fost dispusă prin art. VII alin. (1) din O.U.G. nr. 130/2021, iar în final, prin art. 294 alin. (5) din Legea nr. 303/2022 dispoziția a fost abrogată începând cu luna noiembrie 2022, dreptul reglementat de art. 81 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 nemaiaivând, de la acel moment, corespondent în dreptul pozitiv.

Așadar, la momentul eliberării din funcție a reclamanților, dispoziția normativă care prevedea acordarea indemnizației era suspendată.

Referitor la domeniul de aplicare al normelor de suspendare și la efectele pe care acestea le produc, chestiunea a făcut obiectul mai multor dezlegări din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție, printre altele, decizia nr. 16/2015 - completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, sens în care, raportat și la decizia nr. 20/2019 - completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, reclamanții îndeplineau *in abstracto* condițiile prevăzute de art. 81 din Legea nr. 303/2004 la momentul în care prevederea legală nu se mai afla în stare de activitate și fără ca aceasta să mai devină ulterior producătoare de efecte.

Or, efectele pe care le produce suspendarea unei dispoziții legale se impun a fi aceleași indiferent de conținutul normativ al normei, iar a admite teza reclamanților ar presupune, bunăoară, că, dacă art. 81 din Legea nr. 303/2004 ar fi statuat o obligație, la momentul abrogării sale ori chiar a încetării suspendării, obligația să se nască retroactiv pentru toți cei care intră în domeniul său de aplicare, chiar dacă acele condiții pentru nașterea obligației ar fi fost îndeplinite pe durata cât aceasta a fost suspendată, ceea ce, în mod evident, nu poate fi primit.

Raportat la existența unei discriminări față de judecătorii Curții Constituționale, respectiv de alți judecători care au beneficiat de indemnizație anterior suspendării și de moștenitorii judecătorilor sau procurorilor decedați, pe considerentul că, în privința acestora, drepturile nu ar fi fost suspendate, solicitându-se, *de facto*, ca instanța să lase neaplicată dispoziția care prevede suspendarea art. 81 din Legea nr. 303/2004, raționamentele expuse în susținerea acestei teze nu pot fi primite.

În acest sens, așa cum în mod constant a reținut Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, dar și Curtea Constituțională, discriminarea presupune a trata diferit persoane aflate în situații identice sau substanțial similare ori, la fel, persoane aflate în situații diferite. Nu se poate reține însă existența unei similitudini substanțiale între reclamanți și judecătorii Curții Constituționale, respectiv judecătorii care au beneficiat de drept anterior suspendării acestuia sau judecătorii ori procurorii a căror funcție a încetat prin deces.

Cât privește primul element de raportare, în ciuda unor elemente similare de statut, judecătorii Curții Constituționale se disting în mod neechivoc de magistrații de drept comun prin raportare la o serie întreagă de elemente, precum: modalitatea de numire, durata mandatului, atribuțiile ce le revin, poziția în arhitectura constituțională a statului, responsabilitatea și formele de răspundere etc. Tocmai de aceea, exceptând situațiile în care însuși legiuitorul trasează o relație de corespondență a statutului (precum în cazul dreptului la pensie), magistrații de drept comun și cei ai Curții Constituționale nu se află în poziții similare.

Din această perspectivă nu se poate afirma că în cele din urmă statul acționează ca un angajator unic, în condițiile în care entitățile în care au acționat reclamanții și judecătorii Curții Constituționale sunt persoane juridice distincte, cu atribuții și bugete diferite. Altminteri, a admite

teza menționată ar însemna că analiza discriminării poate fi raportată la orice salariat plătit din fonduri publice, ceea ce în mod evident nu converge cu rațiunea interdicției de a discrimina.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel reclamații, solicitând schimbarea sentinței atacate în sensul admiterii în totalitate a cererii de chemare în judecată.

Prin apelul formulat se arată, în esență, că împrejurarea că din anul 2022 acest drept nu mai subzistă, ca urmare a abrogării, nu poate avea efect asupra dreptului dedus judecării, raportat la principiul prevăzut de Constituția României în art. 15 vizând neretroactivitatea legii, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

Or, potrivit art. 44 din Constituție, sunt garantate constituțional dreptul de proprietate și creanțele asupra statului, iar conținutul și limitele acestora sunt stabilite prin lege.

Astfel, deși la momentul eliberării din funcție, dreptul la indemnizația ce face obiectul litigiului era reglementat de un act normativ și doar plata acestuia era suspendată, implicit, la acel moment s-a născut în patrimoniul fiecăruia un drept de proprietate, care este protejat de art. 1 alin. 1 din Primul Protocol adițional al Convenției Europene a Drepturilor Omului, dispoziții de altfel cronat interpretate și aplicate de prima instanță.

De asemenea, nașterea dreptului la indemnizația cuvenită cu ocazia încetării activității din funcția de judecător nu a fost supusă la acel moment și altor condiții decât cele reprezentând manifestarea de voință a titularului său ori a debitorului angajator sau eventuala disponibilitate bugetară.

Faptul că în prezent acordarea indemnizației este abrogată nu înlătură acest drept intrat *ope legis* la momentul pensionării în patrimoniul persoanelor îndreptățite, deoarece măsura suspendării acordării indemnizației a afectat doar exercițiul, iar nu și nașterea dreptului.

Or, abrogarea nu poate viza situații anterioare intrării în vigoare a noilor dispoziții legale în materie, altfel s-ar aduce atingere principiului neretroactivității legii civile, aspect neavut în vedere de prima instanță.

Totodată, prima instanță a făcut abstracție de cele statuate de Înalta Curte prin decizia 16/2015 prin care s-a stabilit că *„dispozițiile art. 9 din Legea 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, cu modificările și completările ulterioare, vizează exercițiul dreptului la acordarea ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor, în sensul că acesta este suspendat în perioada 3 iulie- 31 decembrie 2010, și nu existența acestui drept.”*

În același sens, deși s-au avut în vedere cele statuate de instanța supremă și în decizia nr. 20/2019 -- completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prima instanță nu a reținut esențialul problemei, respectiv faptul că această decizia a făcut referire la decizia nr. XXIII din 12 decembrie 2005.

Or, raportat la acestea, se impun a fi redată și aplicate cele statuate, în sensul în care efectele produse de actele normative de suspendare sau de amânare a punerii în aplicare a dispoziției legale privind dreptul dobândit trebuie limitate numai la perioada cât a fost în vigoare actul normativ care a prevăzut dreptul respectiv. Orice altă interpretare ar însemna o prelungire a valabilității dispoziției de suspendare a aplicării unui text de lege și după momentul abrogării lui, „ceea ce ar fi de neconceput și inadmisibil”.

Esențial în sensul celor indicate o reprezintă și deciziile Înaltei Curți nr. 79/2017, respectiv nr. 16/2015, măsurile necesare restabilirii echilibrului bugetar vizând doar exercițiul dreptului la acordarea ajutoarelor sau indemnizațiilor, iar nu și existența acestuia.

De asemenea, relevante sunt și statuările Curții Constituționale a României din Decizia nr. 42/2014, prin considerente, forul constituțional avertizând asupra faptului că măsura suspendării repetate a acestor drepturi, pentru mai mulți ani la rând, ar putea afecta previzibilitatea normelor, creând incertitudine cu privire la existența acestor drepturi.

Așadar, situația juridică privind abrogarea dreptului la indemnizația pentru ieșirea la pensie, care a fost suspendat anterior abrogării, este similară celei privind prima de concediu pentru magistrați, reglementată de art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, introdus prin O.G. nr. 83/2000 și care a fost suspendată în perioada cuprinsă între data intrării în vigoare și data abrogării (1 ianuarie 2001-31 decembrie 2002), astfel că, așa cum a statuat Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia nr. 23

din 12 decembrie 2005 privind recursul în interesul legii, după abrogarea dreptului, încetează și suspendarea exercitării acestuia, sens în care trebuie acordat după abrogare pentru toată perioada în care a fost suspendată acordarea lui.

Nu în cele din urmă, dreptul la indemnizația de pensionare se bucură și de protecția art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cu atât mai mult cu cât, în jurisprudența Curții s-a statuat că în anumite circumstanțe, speranța legitimă de a obține un bun poate beneficia, de asemenea, de protecția prevăzută de art. 1 din Protocolul nr. 1.

Astfel, în cazul în care un drept de proprietate face obiectul unei cereri, se poate considera că persoana îndreptățită are speranța legitimă că există un temei suficient pentru acest drept în legislația națională. În același sens, Curtea a arătat că, pentru a beneficia de protecție, o speranță legitimă trebuie să devină mai concretă decât o simplă speranță și să se întemeieze pe o dispoziție juridică sau pe un act juridic, precum o hotărâre judecătorească.

Prin întâmpinarea formulată a Tribunalului, pe fondul cauzei, se arată în esență că dreptul prevăzut de art. 81 din Legea nr. 303/2004 a fost succesiv suspendat începând cu anul 2010, iar prin art. 294 alin. 5 din Legea nr. 303/2022, dispoziția a fost abrogată începând cu luna noiembrie 2022, așa încât în patrimoniul reclamantilor nu s-a născut în niciun moment un drept subiectiv patrimonial la plata indemnizației reglementate de art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, iar abrogarea ulterioară nu face decât să consolideze concluzia enunțată.

Așadar, cât timp nu se poate reține o vătămare a unor drepturi fundamentale, iar statul a acționat normativ în limitele dreptului său de apreciere cu privire la beneficiile ce ar trebui să fie plătite angajaților săi din bugetul de stat, suspendările repetate nu pot fi analizate din perspectiva cerințelor instituite de art. 53 din Constituția României privind restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți.

De asemenea, pârâta Curtea de Apel prin întâmpinarea formulată, raportat la dispozițiile ce au reglementat dreptul la acordarea acestor indemnizații, precum și la succesiunea în timp a actelor normative prin care s-a dispus, cu caracter temporar, neacordarea acestor ajutoare/indemnizații pentru perioada 2011-2022, respectiv suspendarea exercițiului acestui drept, soluția primei instanțe este legală și temeinică, pretinsa discriminare invocată de reclamantii neputând fi reținută în cauză.

Prin adresa formulată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, față de prevederile art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și prin raportare la art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, arată că, sub aspect procesual, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu poate avea calitate procesuală pasivă, calitatea sa fiind conferită de prevederile art. 27 alin. 3 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

2. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept:

Față de oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea ce face obiectul litigiului dedus judecății, reclamantii solicită a se dispune sesizarea acesteia în temeiul art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă.

În acest sens, raportat la art. 81 alin. 1 și 2 din Legea nr. 303/2004, în forma în vigoare la data stabilirii drepturilor lor de pensie și sesizării instanței cu pretenția dedusă judecății, se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu următoarele întrebări:

1. Dispozițiile legale din perioada 2011-2022, respectiv art. 13 din Legea nr. 285/2010, art. 9 din O.U.G. nr. 80/2010, art. 2 din O.U.G. nr. 84/2012, art. 10 din O.U.G. nr. 103/2013, art. 9 din O.U.G. nr. 83/2014, art. 11 din O.U.G. nr. 57/2015, art. 1 alin. 3 din O.U.G. nr. 9/2017, art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 90/2017, art. 41 alin. 1 din O.U.G. nr. 114/2018, art. VII din O.U.G. nr. 130/2021, prin care s-a dispus, în mod succesiv, neacordarea indemnizației la pensionare prevăzută de art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, au fost de natură să afecteze însăși existența dreptului sau au avut doar un efect de suspendare ori de amânare a exercițiului acestui drept?

2. În ipoteza în care aceste prevederi legale au avut ca efect doar suspendarea sau amânarea exercițiului dreptului, acest efect trebuie limitat numai la perioada cât a fost în vigoare art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 sau efectul se prelungește și după abrogarea acestei dispoziții și a dreptului la indemnizația la pensionare?

3. Indemnizația stabilită prin art. 81 alin. 1 și 2 din Legea nr. 303/2004 se acordă judecătorilor și procurorilor care au îndeplinit, la data pensionării sau a eliberării din funcție pentru alte motive neimputabile, condițiile impuse de legiuitor, în vigoare la acel moment, chiar dacă, ulterior pensionării/eliberării din funcție, această dispoziție legală a fost suspendată succesiv, iar în prezent abrogată prin art. 294 alin. 5 din Legea nr. 303/2022, respectiv, dacă urmare a abrogării implicite a măsurii suspendării și luând în considerare existența dreptului, se impune executarea acestuia?

Apreciază, astfel, după cum s-a arătat prin acțiunea dedusă judecății și prin apelul declarat, că răspunsul nu poate fi decât unul afirmativ, atâta timp cât nașterea dreptului la indemnizație nu a fost supusă și altor condiții suplimentare, cum ar fi: manifestarea de voință a titularului său ori a debitorului angajator sau eventuala disponibilitate bugetară.

Așadar, face trimitere la art. 15, vizând neretroactivitatea legii, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, respectiv art. 44 din Constituție prin care dreptul de proprietate și creanțele asupra statului sunt garantate.

Nașterea dreptului la indemnizația cuvenită cu ocazia încetării activității din funcția de judecător nu a fost supusă la acel moment și altor condiții decât cele enunțate deja, respectiv manifestarea de voință a titularului său ori a debitorului angajator sau eventuala disponibilitate bugetară, iar faptul că în prezent acordarea indemnizației este abrogată nu înlătură acest drept din patrimoniul persoanelor îndreptățite, deoarece măsura suspendării acordării indemnizației a afectat doar exercițiul, iar nu și nașterea dreptului. Or, abrogarea nu poate viza situații anterioare intrării în vigoare a noii dispoziții legale în materie, întrucât, în caz contrar, s-ar aduce atingere principiului neretroactivității legii civile.

Relevante în sensul celor de mai sus sunt și considerentele Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin decizia nr. 16/2015, dată de completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept vizavi de art. 9 din Legea 118/2020, instanța supremă reținând că măsura instituită de art. 9 din Legea nr. 118/2010 a avut o aplicabilitate limitată în timp, respectiv în perioada 3 iulie-31 decembrie 2010, rațiunea măsurii dispuse de legiuitor având izvorul într-o situație de excepție, respectiv criza economică a țării, context în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis că statul are dreptul de a suspenda ori suprima anumite retribuții. Așadar, prin adoptarea Legii nr. 118/2010, ingerința statului a fost prevăzută de lege și a urmărit un interes public, respectiv protejarea echilibrului fiscal între cheltuielile și veniturile statului, pe fondul crizei economice din țară.

Așa fiind, cele dezlegate au fost date în contextul crizei economico-financiare la nivel mondial, criză ce a afectat toate statele, inclusiv România, în anii 2011-2015, Curtea Constituțională reținând prin deciziile nr. 1.576 din 7 decembrie 2011 și nr. 291 din 23 mai 2013 că măsurile financiare instituite prin Legea nr. 283/2011 pentru anul 2012 nu aduc atingere însăși substanței drepturilor bănești vizate, ci doar amână acordarea ajutoarelor/indemnizațiilor pe o perioadă limitată de timp, pentru a nu se crea o datorie bugetară imposibil de acoperit, în contextul unui echilibru financiar marcat de criză.

Față de toate acestea, în esență, se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție a constata că prin suspendările succesive a plății drepturilor cuvenite la momentul eliberării din funcție, suspendări extinse pe parcursul a 12 ani, s-a tins practic la negarea dreptului legal recunoscut printr-o lege organică, respectiv în art. 81 alin. 1 și 2 din Legea nr. 303/2004, drept recunoscut la pensionare ori retragere din activitate, deci în timpul vieții, și nu pentru cauză de moarte sau în beneficiul moștenitorilor, așa cum este stipulat în art. VII al. 2 din OUG nr. 130/2021.

Totodată, relevante sunt și cele statuate de Curtea Constituțională în considerentele deciziei nr. 42/2014, potrivit cărora, dispozițiile prin care s-a suspendat acordarea unor drepturi sunt constituționale, însă forul constituțional a avertizat asupra faptului că măsura de suspendare repetată a acestor drepturi, pentru mai mulți ani la rând, ar putea afecta caracterul previzibil al normelor, creând incertitudine cu privire la existența acestor drepturi.

Rezumativ, un drept nu ar putea fi suspendat o perioadă prea îndelungată de timp, deoarece prin aceasta s-ar crea o incertitudine cu privire la însăși existența acestuia, înțelegându-se astfel că legiuitorul ar trebui să ia alte măsuri legislative dacă situația economică nu-i permite acordarea unor drepturi suplimentare prevăzute de legi în vigoare.

Ca urmare, dreptul în litigiu fiind născut anterior abrogării legii, acesta existând la momentul încetării activității reclamanților, în raport cu principiul neretroactivității legii civile înscris în art. 15 din Constituție și în art. 1 din Codul civil, dispozițiile noii legi în materie nu au putere retroactivă, așa încât dreptul la acordarea celor 7 indemnizații de încadrare lunare brute, întemeiat pe art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, a existat în perioada anilor 2010-2022, fiind suspendată doar punerea în plată a acestuia.

De asemenea, este îndeplinită și condiția de admisibilitate a sesizării privind noutatea chestiunii de drept, întrucât practica judiciară existentă este în cea mai mare parte anterioară abrogării Legii nr. 303/2004, nepunându-se în discuție încetarea efectelor dispozițiilor legale care au suspendat sau amânat exercițiul dreptului la indemnizația de pensionare.

Pârâții nu au formulat vreun punct de vedere față de oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Punctul de vedere motivat al completului de judecată:

a. Redarea normei de drept interne ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție:

Art. 13 alin. 1 din Legea nr. 285/2010: „(1) În anul 2011, dispozițiile legale privind acordarea ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă nu se aplică.”;

Art. 9 al art. II din O.U.G. nr. 80/2010: „(Art. 9) În anul 2012 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă.”;

Art. 2 din O.U.G. nr. 84/2012: „Prevederile art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2012, aprobată cu modificări prin Legea nr. 182/2012, și ale art. 1 alin. (4) și (5), art. 2, 3, art. 4 alin. (1) și (2), art. 6, 7, 9, 11, art. 12 alin. (2) și art. 13 ale art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011, se aplică în mod corespunzător și în anul 2013.”;

Art. 10 alin. 1 din O.U.G. nr. 103/2013: „(1) În anul 2014 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă.”;

Art. 9 din O.U.G. nr. 83/2014: „În anul 2015, dispozițiile legale privind acordarea ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă nu se aplică. (2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în situația încetării raporturilor de muncă sau serviciu ca urmare a decesului angajatului.”;

Art. 11 din O.U.G. nr. 57/2015: „În anul 2016, dispozițiile legale privind acordarea ajutoarelor sau, după caz, a indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă nu se aplică. (2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în situația încetării raporturilor de muncă sau serviciu ca urmare a decesului angajatului.”;

Art. 1 alin. 3 din O.U.G. nr. 9/2017: „(3) Prevederile art. 1 alin. (3)-(5), art. 2-4, art. 5 alin. (2)-(4) și art. 6-11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, se aplică în mod corespunzător și în perioada 1 martie-31 decembrie 2017.”;

Art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr. 90/2017: „(1) În anul 2018 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă. (2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în situația încetării raporturilor de muncă sau serviciu ca urmare a decesului angajatului.”;

Art. 41 alin. 1 din O.U.G. nr. 114/2018: „(1) În perioada 2019-2021 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă. (2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în situația încetării raporturilor de muncă sau serviciu ca urmare a decesului angajatului.”;

Art. VII din O.U.G. nr. 130/2021: „(1) În anul 2022 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă. (2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în situația încetării raporturilor de muncă sau serviciu ca urmare a decesului angajatului.”;

b. **Redarea oricăror altor norme de drept interne apreciate a fi relevante pentru analiză:**

Articolul 81 alin. 1 din Legea 303/2004, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 826 din 13 septembrie 2005, în prezent abrogată: „(1) Judecătorii și procurorii cu vechime continuă în magistratură de 20 de ani beneficiază, la data pensionării sau a eliberării din funcție pentru alte motive neimputabile, de o indemnizație egală cu 7 indemnizații de încadrare lunare brute, care se impozitează potrivit legii.”;

c. **Jurisprudența Curții de Apel** : Nu au fost identificate decizii ulterior abrogării textului de referință

d. **Jurisprudența națională:**

d.1) anterior abrogării art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004:

Prin sentința civilă nr. , pronunțată de Tribunalul Timiș la , a fost admisă acțiunea reclamantei și a fost obligat pârâtul la plata sumei egale cu 7 indemnizații de încadrare lunare brute, prevăzută de art. 81 alin. 1 din Legea 303/2004, suma ce să fie actualizată cu dobânda legală de la data acțiunii – 20 iulie 2020 și până la data plății.

În motivare, printre altele, s-au avut în vedere Decizia nr. 16/2015, dată de Înalta Curte de Casație și Justiție pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, respectiv Deciziile Curții Constituționale nr. 42/2014 și 314/2014 prin care au fost respinse excepțiile de neconstituționalitate a unor măsuri legale de suspendare a acordării indemnizațiilor convenite revoluționarilor în temeiul art. 4 alin. 4 din și s-a reținut că la momentul analizării situației deduse judecății, *ceea ce este afectată nu este substanța dreptului, care există în patrimoniul persoanelor îndreptățite, ci exercițiul dreptului.*

Aceleași principii au fost avute în vedere și în **sentința civilă nr. , pronunțată de Tribunalul la , Prin decizia civilă nr. din a Curții de Apel a fost admis apelul, cu consecința respingerii acțiunii formulate, motivat de faptul că, în esență, dispozițiile**

legale nu au eliminat dreptul la acordarea indemnizațiilor solicitate în cauză, ci suspendarea acestuia (inclusiv în anul 2018).

Tot în sensul respingerii acțiunii formulate este și **decizia civilă nr. _____**, pronunțată de Curtea de Apel _____ la _____, reținându-se că într-adevăr, suspendarea dispusă prin art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 a existat doar pe parcursul anului 2012, însă continuarea raționamentului acesteia este eronată, atât timp cât de la 1.01.2013 au fost în vigoare noi interdicții de aplicare a dispozițiilor legale ce prevedeau plata indemnizațiilor.

Așadar, atât timp cât dispozițiile legale enunțate anterior nu au eliminat dreptul la acordarea indemnizațiilor solicitate în cauză, ci suspendarea acestuia (inclusiv în anul 2017), dispozițiile legale care îl stabilesc nu se aplică în prezent.

Și prin **decizia civilă nr. _____** a Curții de Apel _____ de la _____ a fost respins apelul declarat și păstrată sentința atacată, în sensul admiterii excepției autorității de lucru judecat și respingerii cererii formulate, reținându-se, totodată, prin considerente că suspendările succesive ale plății indemnizației prevăzute de art. 81 alin 1 din Legea nr. 303/2004 nu au afectat drepturi fundamentale, iar statul a acționat în limitele dreptului său de apreciere, astfel încât cererea reclamantului de obligare a părților la plata acestei indemnizații nu este justificată nici la acest moment.

De asemenea, și prin **decizia civilă nr. _____** din _____ a Curții de Apel _____ a fost respins ca nefondat apelul reclamantei și păstrată sentința civilă atacată ca fiind temeinică și legală prin care a fost admisă excepția prematurității acțiunii formulate, prin considerente reținându-se jurisprudența Curții Constituționale și Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia statul este cel în măsură să stabilească ce beneficii trebuie plătite angajaților săi din bugetul de stat, așa încât *„poate dispune introducerea, suspendarea sau încetarea plății unor astfel de beneficii prin modificări legislative corespunzătoare. Prin urmare, neacordarea, pentru mai mulți ani succesivi, a drepturilor bănești cerute nu poate fi privită ca un eveniment care afectează previzibilitatea normei, de vreme ce dreptul la pensie și condițiile de pensionare, precum și drepturile care se acordă cu prilejul pensionării sunt cele de la data deschiderii dreptului la pensie.”*

b) ulterior abrogării art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004:

Prin **decizia civilă nr. _____** din _____ a Curții de Apel _____ a fost admis apelul părții și respins apelul incident al reclamantei, cu consecința respingerii acțiunii introductive de instanță, în considerarea faptului că natura drepturilor acordate cu prilejul ieșirii la pensie, retragerii, încetării raporturilor de serviciu ori trecerii în rezervă, potrivit instanței de contencios constituțional, este aceea de beneficii acordate anumitor categorii socioprofessionale în virtutea statutului special al acestora și că ele nu fac parte din categoria drepturilor fundamentale. Astfel, legiuitorul este în drept să dispună cu privire la conținutul, limitele și condițiile de acordare a acestora, precum și la diminuarea ori chiar încetarea acordării lor, fără a fi necesară întrunirea condițiilor stabilite de art. 53 din legea fundamentală.

Așadar, dreptul la plata indemnizației prevăzute de art. 81 alin.1 din Legea nr. 303/2004 nefiind efectiv la data pensionării, iar în prezent nemaexistând ca urmare a abrogării dispoziției care îl reglementa, se impune respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată.

e. Punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate:

Potrivit art. 66 din Legea 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, *„(1) În cazuri speciale aplicarea unui act normativ poate fi suspendată printr-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. În această situație se vor prevedea, în mod expres, data la care se produce suspendarea, precum și durata ei determinată”*. Consecutiv, alin.2 al aceluiași articol prevede că: *„(2) La expirarea duratei de suspendare actul normativ sau dispoziția afectată de suspendare reîntră de drept în vigoare.”*

Per a contrario, pe perioada suspendării unui dispoziții normative, aceasta nu mai face parte din ordinea juridică aplicabilă în perioada respectivă, nefiind practic în vigoare. Norma suspendată reintră de drept în vigoare abia la data încetării suspendării sale. Or, abrogarea unui text suspendat nu poate avea în nici un caz ca efect revigorarea acestuia în perioada cât a fost suspendat, pentru a se putea susține cu succes că acesta produce așadar efecte pe perioada respectivă.

Problema de principiu este dacă o suspendare îndelungată a aplicării unor legi, chiar dacă se face pe durată determinată, eventual și cu îndeplinirea celorlalte condiții stabilite de legislație, nu ar fi totuși de natură să afecteze principiul general al statului de drept. Însă această chestiune este una de drept constituțional, a cărei competență de soluționare este rezervată Curții Constituționale, depășind așadar cadrul prezentei proceduri. În consecință, față de cele de mai sus, în temeiul art. 519 C.pr.civilă.

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII,
DISPUNE:**

Constată admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Cum se interpretează și se aplică dispozițiile art. 13 din Legea nr. 285/2010, art. 9 din O.U.G. nr. 80/2010, art. 2 din O.U.G. nr. 84/2012, art. 10 din O.U.G. nr.103/2013, art. 9 din O.U.G. nr. 83/2014, art. 11 din O.U.G. nr.57 /2015, art. 1 alin. 3 din O.U.G. nr. 9/2017, art. 11 alin. 1 din O.U.G. nr.90/2017, art. 41 alin. 1 din O.U.G. nr.114/2018, art. VII din O.U.G. nr.130/2021, în sensul de a se stabili dacă *aceste prevederi prin care s-a dispus, în mod succesiv, neacordarea indemnizației de pensionare prevăzută de art. 81 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, au fost de natură să afecteze însăși existența dreptului sau au avut doar un efect de suspendare ori de amânare a exercițiului acestui drept.*

Dispune înaintarea prezentei încheieri, la care se atașează următoarele înscrisuri, conforme cu originalul:

- acțiunea formulată de reclamantii;
- *sentința civilă nr. 239 din data de 17 martie 2023*, pronunțată de Tribunalul împotriva căreia au declarat apel reclamantii;
- apelul reclamantilor;
- întâmpinările formulate de pârâți;
- practica judiciară evocată.

Dispune suspendarea judecării conform prevederilor art. 520 alin. 2 Cod procedură civilă.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică azi.

PREȘEDINTE

JUDECĂTOR

GREFIER